

ELŐSZÓ

Az összehasonlító irodalomtudomány szinte kizárólag újabb fejleményeket mondhat a magáénak. Hiszen a kultúratudományi fordulat óta a mellette és ellene érvelők kilépnek meghatározó nyelvi-nemzeti irodalmi kereteikből, és vagy "más" irodalmi komponensek, egységek, részdiszciplínák közelítésén szorgoskodnak a "világirodalmi" elgondoláshoz, vagy az irodalomtörténeti besorolások merevségét, a talán túlságosan direkt kanonizálási aktust oldva a kánon átrendeződésének, az irodalomelméleti feltevések, előfeltevések célszerűbb kifejtésének stratégiáját igyekeznek érvényesíteni. A *Szövegek között* eddigi kötetei jelzik a törekvést, miszerint az összehasonlító irodalomtudományi kurzusok ugyan irodalom-centrikusak, ám nem csupán a társművészetek irányában nyitottak, hanem átértelmezni próbálván a referencialitás szenvedélyekkel vitatott kérdését a más diszciplínák felől érkező impulzusokat is szeretnék befogadni, felhasználni. A jelen kötet témáinak "szórtsága" nyilván a kutatási tervekből következik, ezúttal magyar irodalminak tetsző dolgozat éppen úgy lelhető itt, mint színháztudományi/elméleti, valójában a komparatizisztikai aspektus minden értekezés jellemzője. Olykor azáltal, hogy az elméleti szakirodalom tézisei egy nemzeti irodalmi jelenségen, írón, művön (versen, prózán, drámán) méretnek meg. Ilyeténképpen az elmélet nem egy tétele módosul, mivelhogy más irodalmi anyaggal szembeül, máskor azáltal, hogy éppen az elsajátított, integrált elméleti elgondolások hatása nézőpont-váltást eredményez: a nemzeti irodalomtörténet megrögzöttségeitől megszabadulást követőleg mód nyílik egy vitatott, mert vitatható, vitatásra érdemes elgondolás, hipotézis megfogalmazására. Éppen ezért a szerkesztés során (amely egyben lektorálást is jelent itt) nem történt kísérlet sem szemléleti, sem "stiláris" egységesítésre. Éppen ellenkezőleg: a kutatói személyiségek hangsúlyos jelenlétében jelölném meg a kötet egyik hozadékát; nevezetesen azt, hogy az eddigi kötetekhez hasonlóan prezentálódik, a publikáló éppen hol tart most munkájában, miként érzékelhetővé válik, hogy az előző kötetekhez képest módosult-e álláspontja, mely olvasmányok mozdították ki eddigi helyzetéből, kimoz-

dították-e, ezáltal továbblépett-e, vagy újabb mozzanatokkal gazdagítva kutatásait, feldolgozott-feldolgozandó témáját kiszélesítette-e, elmélyítette-e.

Még egyszer: az összehasonlító irodalomtudomány nem csupán a jól bevált részdiszciplínák művelésében mutatkozik érdekeltnek. Mint-hogy kíváncsian figyeli újabb "iskolák" próbálkozását részint arra, hogy akár a legújabb kortársi művekre reagálás célszerű módozatait kikísérletesse, részint arra, hogy a megszokott-tól eltérő, frissebb eljárásokat honosítson meg, népszerűsítsen, a lépés tartás az újabb fejleményekkel egyben a kutatás rétegzését, differenciálását, állandó újragondolását jelenti. Ennek jegyében állt össze ez a kötet, amely a SZTE BTK Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszékének, e tanszék keretében működő doktori alprogramjának számadása a tervezett, a végzett, a végzendő munkáról.

FRIED ISTVÁN